Ã• diskÃ³tek Ã grÃ¡um stakk

OrÃ°iÃ° *stakkur* Ã¡ sÃ©r mjÃ¶g langa sÃ¶gu Ã Ãslensku og getur haft Ã½msar merkingar. HÃ©r verÃ°ur einungis fjallaÃ° um notkun orÃ°sins Ã nÃºtÃmamÃ¡li Ã¾ar sem Ã¾aÃ° merkir eins konar yfirhÃ¶fn. Samkvæmtâ?¯*Ã•slenskri nÃºtÃmamÃ¡lsorÃ°abÃ³k*â?¯erâ?¯*stakkur*â?¯ â??sÃÃ° og (jafn)vÃÃ° yfirhÃ¶fn, yfirleitt heil aÃ° framan (t.d. sjÃ³stakkur)â??.

Eftirfarandi smÃ¡auglÃ½singu frÃ¡ 1983 er aÃ° finna Ã dagblaÃ°inu Degi sem gefiÃ° var Ãºt Ã¡ Akureyri um Ã¡ratuga skeiÃ°.

TapaÃ°

GrÃ¡r stakkur var tekinn Ã misgripum Ã¡ diskÃ³tekinu Ã Freyvangi laugardagskvÃ¶ldiÃ° 10/2. Vinsamlegast hringiÃ° Ã sÃma 24939.

Ã• Degi er tÃ¶luvert um smÃ¡auglÃ½singar Ã¾ar sem bÃ¦jarbÃºar lÃ½sa eftir stÃ¶kkum sem teknir hafa veriÃ° Ã misgripum eÃ°a tÃ½nst niÃ°ri Ã bÃ¦. Ã?lÃklegt verÃ°ur Ã¾Ã³ aÃ° teljast aÃ° Akureyringar hafi fariÃ° mikiÃ° Ãºt Ã¡ lÃfiÃ° Ã stÃ¶kkum eins og Ã¾eir eru skilgreindir Ã orÃ°abÃ³kum. Ã• Akureyri i er orÃ°iÃ°â?¯*stakkurâ?¯*nefnilega notaÃ° Ã eilÃtiÃ° annarri merkingu en sÃº sem algengust er Ã Ã¶Ã°rum landshlutum.

Ã?egar leitaÃ° var til Akureyringa Ã¡ miÃ°jum aldri eftir upplÃ½singum um orÃ°iÃ° *stakkur* gÃ¡fu Ã¾eir eftirfarandi skÃ½ringar:

- Stakkur er yfirhÃ¶fn â?? lÃ©ttari en Ãºlpa, t.d. ÃÃ¾rÃ³ttastakkur eÃ°a lÃ©tt sumaryfirhÃ¶fn.
- Ã?g nota orÃ°iÃ° stakkur og myndi Ã©g segja aÃ° Ã¾aÃ° vÃ¦ri eitthvaÃ° sem er Ã¡ milli Ã¾ess aÃ° vera Ãºlpa og jakki.
- Stakkur er frekar stuttur, rÃ©tt niÃ°ur fyrir mitti en samt frekar hlÃ½ flÃk.
- Ã• mÃnum huga er stakkur yfirhÃ¶fn. Hann er ekki sÃÃ°ur eins og kÃ¡pa heldur Ã â?¯mittissÃdd, Ã¾ynnri en Ãºlpa, meira svona Ã¾unnur eins og sumarjakki en samt ekki endilega sumarjakki. Hann er renndur, ekki hnepptur.

- LÃ©ttur sumarjakki. Ã?g held Ã©g noti Ã¾aÃ° frekar um karlmannsflÃk, vÃ¶n Ã¾vÃ aÃ° pabbi fari Ã stakkinn.

Af svÃ¶runum mÃ¡ draga Ã¾Ã¡ Ã¡lyktun aÃ° meÃ°al Akureyringa merkirâ?¯*stakkurâ?¯*â??mittislÃ¶ng og frekar lÃ©tt vetrar- eÃ°a sumaryfirhÃ¶fn sem er opin aÃ° framan og meÃ° rennilÃ¡sâ??, Ã¾aÃ° er aÃ° segja Ã¾aÃ° sem oftast er kallaÃ° *jakki* eÃ°a *Ãºlpa*.

Heimildarmennirnir sem talaÃ° var viÃ° Ã¡ Akureyri kÃ¶nnuÃ°ust allir viÃ° aÃ° nota orÃ°iÃ°â?¯*stakkur*. Sumir tÃ¶ldu Ã¾Ã³ aÃ° notkunin hafi veriÃ° meiri Ã¡Ã°ur fyrr og aÃ° orÃ°iÃ° vÃ¦ri ef til vill ekki Ã virkri notkun meÃ°al yngri kynslÃ³Ã°arinnar.

NafnorÃ°iÃ° *stakkur*â?¯er dÃ¦mi um orÃ° sem er Ã¾ekkt Ãºr almennu mÃ¡li en hefur hlotiÃ° staÃ°bundna merkingu. FjÃ¶lmÃ¶rg dÃ¦mi eru um slÃk orÃ° Ã¡ Akureyri og vÃÃ°ar Ã¡ NorÃ°urlandi og mÃ¡ Ã¾ar nefna orÃ° Ã¡ borÃ° viÃ°â?¯*stertur* â??tagl Ã hÃ¡riâ??, *svelgur* â??niÃ°urfallâ??, *druslaâ?¯* â??borÃ°tuskaâ??â?¯*brÃ³kâ?¯*â??nÃ¦rbuxurâ?? ogâ?¯*strengirâ?¯*â??harÃ°sperrurâ??.

OrÃ° meÃ° staÃ°bundna merkingu koma aÃ°allega fyrir Ã munnlegum samskiptum og Ã¾vÃ erfitt aÃ° afla heimilda um notkun Ã¾eirra. Oft mÃ¡ Ã¾Ã³ finna athyglisverÃ° orÃ° og orÃ°alag Ã gÃ¶mlum bÃ¦jarblÃ¶Ã°um Ã¡ borÃ° viÃ° Dag Ã¡ Akureyri og Ã¾Ã¡ ekki sÃst Ã auglÃ½singatextum og smÃ¡auglÃ½singum frÃ¡ bÃ¦jarbÃºum.

Myndir

Tobias Tullius, Unsplash.

Dagur. 73. Ã¡rgangur 1990, 107. tÃ¶lublaÃ°, bls. 8.

Greinin er eilÃtiÃ° breytt Ãºtgáfa af pistli sem birtur var Ã¡ vef Ã•rnastofnunar 6. maÃ 2022.